

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työntekijäin eläkelain
5 a §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan korotettavaksi työntekijäin eläkelain sekä muiden yksityisen sektorin työeläkelakien mukaisten eläkkeiden vähimmäismääräprosenttia nykyisestä 37 %:sta 38 %:iin.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1983 alusta lukien.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Työntekijäin eläkelain (TEL; 395/61) 5 a §:n mukaan eläkkeen vähimmäismäärä on 37 % eläkkeensaaja on syntynyt ennen 1 päivää maaliskuuta 1922. Mikäli eläketapahtuma on sattunut ennen 1 päivää heinäkuuta 1975, vastaava prosenttiluku on 29 ja syntymäaika-ajan on 1 päivä heinäkuuta 1926. TEL:n 7 §:n säännöksiä eläkkeen perusteena olevan palkan laskentatavasta muutettiin 15 päivänä joulukuuta 1978 annetulla lailla (980/78), joka tuli voimaan vuoden 1979 alusta lukien. Sanotun muutoksen mukaan eläkkeen perusteena oleva palkka lasketaan kustakin työsuhteesta erikseen siten, että enintään neljästä viimeisestä kalenterivuodesta, jona työsuhte on jatkunut, valitaan ansiotasoltaan kaksi keskimmäistä vuotta aikaisemman kahden parhaan vuoden asemesta. Muutos on tullut voimaan asteittain.

Valtioneuvosto teki 19 päivänä lokakuuta 1978 periaatepäätöksen (797/78) hyvityksen toteuttamisesta eläkepalkan laskentatavan muutoksen täytäntöönpanon johdosta. Periaatepäätöksen mukaan eläkepalkan laskentatavan muutos hyvitetään muun muassa siten, että prosentuaalisesti matalatasoisimmat työeläkkeet, joik-

si katsotaan TEL:n, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (LEL; 134/62), maatalousyrittäjien eläkelain (MYEL; 467/69) ja yrittäjien eläkelain (YEL; 468/69) mukaiset eläkkeet, korotetaan 37 %:sta 38 %:iin niissä eläketapahtumissa, jotka sattuvat 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen. Sanotun periaatepäätöksen mukaan yrittäjäeläkejärjestelmien vähimmäistason korotuksen rahoitus selvitetään näiden järjestelmien kokonaisrahoituskysymyksen osana.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että TEL:n 5 a §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan eläkkeen vähimmäismäärä on 38 % eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää marraskuuta 1922 ja eläketapahtuma sattuu 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen. Samoin ehdotetaan, että TEL:n mukaisen eläkkeen korottamista koskeva muutos tehtäisiin vastaavasti LEL:n 5 §:ään.

Yrittäjäeläkejärjestelmien rahoituksen kokonaisselvitys ei ole nyt ajankohtainen. Muun muassa eläketurvan sisältöä ajatellen on kuitenkin pidettävä tarkoituksenmukaisena, että vähimmäismääräprosentit säilyvät samansuuruisina työsuhte- ja yrittäjäeläkelaeissa. Sen vuoksi ehdotetaan, että TEL:n mukaisen eläkkeen

vähimmäismäärän korottamista vastaava muutos tehtäisiin valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti myös MYEL:n 22 §:ään ja YEL:n 19 §:ään.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut muutokset lisäävät työeläkemenoja ensimmäisenä vuotena noin 8,6 miljoonalla markalla. Lisäkustannukset nousevat asteittain siten, että viidentenä vuotena lisäys on noin 80 miljoonaa markkaa. Pääosa lisäkustannuksista tulee katettavaksi työnantajilta ja yrittäjiltä perittävillä vakuutusmaksuilla. Valtiolla uudistuksesta aiheutuu YEL:n ja MYEL:n mukaisten eläkekustannusten lisäyksen johdosta ensimmäisenä vuotena noin 0,8 miljoonan markan

lisäkustannus ja viidentenä vuotena noin 10 miljoonan markan lisäkustannus.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983. Voimaantulosäännöksiin ehdotetaan otettaviksi määräykset siitä, milloin eläketapahtuman on katsottava sattuneen. Lähtökohtana on tällöin, että vanhojen säännösten mukaan määrättyyn eläkkeeseen ei sovelleta uusia säännöksiä, vaikka eläke lainmuutoksen jälkeen muuttuu toiseksi, esimerkiksi työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työntekijäin eläkelain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 5 a §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (690/68), sekä

lisätään 5 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla ja 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla (659/76), uusi 3 momentti, jolloin luotettu 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi ja nykyinen 5 momentti 6 momentiksi, seuraavasti:

5 a §

Sen estämättä, mitä edellä 2 momentissa on säädetty, eläkkeen vähimmäismäärä on 38 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää marraskuuta 1922 ja eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Jollei eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi ole luettava koko 2 momentissa mainittua aikaa, eläkkeen vähimmäismäärä on sama suhteellinen osa 2 tai 3 momentin mukaisesta vähimmäismäärästä kuin 1 päivän heinäkuuta 1962 jälkeisten täysien palveluskuukausien luku on edellä mainittuun koko palvelusaikaan sisältyvien täysien kuukausien luvusta.

Jos työntekijällä on 2 momentissa mainittuna aikana ollut useita tämän lain alaisia työsuhteita, lasketaan 2, 3 ja 4 momentin mukainen

määrä kullekin niistä erikseen ja eläkkeen vähimmäismääränä pidetään niiden summaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun työntekijä on saavuttanut eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun työntekijä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun työntekijää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu tai kun perhe-eläkkeen edunjättäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

2.

Laki

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 5 §:n 2, 4 ja 6 momentti,

sellaisena kuin ne ovat, 2 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (594/78), 4 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (935/72) ja 6 momentti 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetussa laissa (258/81), sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 29 päivänä joulukuuta 1972, 28 päivänä heinäkuuta 1978 ja 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetuilla laeilla, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2, 4 ja 6 momentti siirtyvät 3, 5 ja 7 momentiksi ja nykyinen 3, 5 ja 7 momentti 4, 6 ja 8 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa on säädetty, korotetaan eläkettä kertomalla se luvulla, joka saadaan, kun luku 304 jaetaan niiden kuukausien lukumäärällä, jotka sisältyvät aikaan heinäkuun alusta 1962 sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 65 vuotta, jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää marraskuuta 1922 ja eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Työkyvyttömyyseläke myönnetään joko täytenä eläkkeenä tai osaeläkkeenä. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruus määrätään 1 tai 2 momentin mukaan. Jos työntekijä tulee työkyvyttömäksi sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana hän on täyttänyt 63 vuotta, täysi työkyvyttömyyseläke lasketaan, kuten edellä 1 ja 2 momentissa on vanhuuseläkkeestä säädetty. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään työntekijälle, jonka työkyvyn on 4 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitu olevan ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kolmella viidenneksellä. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osaeläkkeenä ja sen määrä on puolet täydestä eläkkeestä. Jos kuitenkin työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1927, osaeläke on seuraavien prosenttilukujen mukainen osa täydestä eläkkeestä:

1921	62
1922	60
1923	58
1924	56
1925	54
1926	52

Jos perhe-eläke myönnetään edunjäntäjän jälkeen, joka kuollessaan ei saanut eläkettä, pidetään sovellettaessa 4 momenttia sekä 7 §:n 1 momenttia ja 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa sairauden, vian tai vamman alkamispäivänä kuolinpäivää, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainitussa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jona työntekijä tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa, lasketaan yhteensovitusperusteen määräämistä varten tässä laissa tarkoitettussa työssä ansaittu palkka yhteen vastaavan, edellä tässä momentissa tarkoitettun muun lain mukaisen eläkkeen perusteena olevan palkan tai tötötulön taikka eläkkeen kanssa työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Tällöin tässä laissa tarkoitettussa työssä saatuna palkkana käytetään kysymyksessä olevina rinnakkaisina kalenterivuosina tällaisessa työssä ansaittujen todellisten palkkojen keskimäärää kuukautta kohden. Mitä edellä on säädetty, ei estä käyttämästä yhteensovitus-

Syntymävuosi	Osaeläke prosenttia täydestä eläkkeestä
1919 tai aikaisempi	66
1920	64

perusteena 6 momentissa tarkoitettua keskimäärin maksettavaa palkkaa, jos se johtaa työntekijälle edullisempaan tulokseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun työntekijä on saavuttanut eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun työntekijä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttö-

mäksi, kun työntekijää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu tai kun perhe-eläkkeen edunjättäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

Tämän lain 5 §:n 7 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1962 vahvistettua palkkaindeksilukua.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 22 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (751/74), sekä

lisätään 22 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä heinäkuuta 1970 ja 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetuilla laeilla (469/70 ja 661/76) sekä mainitulla 20 päivänä syyskuuta 1974 annetulla lailla, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti, muutettu 7 momentti, nykyinen 8, 9 ja 10 momentti siirtyvät 7, 8, 9, 10 ja 11 momentiksi, seuraavasti:

22 §

Sen estämättä, mitä 6 §:n 1 momentissa ja tämän pykälän 5 momentissa on säädetty, ennen 1 päivää toukokuuta 1930 syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkkeen ja täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on, jos eläkkeeseen oikeuttavaksi on luettava aika 1 päivästä tammikuuta 1970 siihen saakka, kun maatalousyrittäjä täyttää 65 vuotta, 38 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta työtulosta, mikäli eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Mitä 5 ja 6 momentissa on säädetty, koskee myös henkilöä, jolle on myönnetty 11 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun maatalousyrittäjä on saavuttanut eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun maatalousyrittäjä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun maatalousyrittäjää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu, kun viljelmän luovutus sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseksi on tapahtunut tai kun maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös sukupolvenvaihdoseläkkeen perustuessa mainittuun pykälään on annettu taikka kun perhe-eläkkeen edunjättäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista sukupolvenvaihdoseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

4.

Laki

yrittäjien eläkelain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 19 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (752/74), sekä

lisätään 19 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä heinäkuuta 1970 ja 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetuilla laeilla (468/70 ja 662/76) sekä mainitulla 20 päivänä syyskuuta 1974 annetulla lailla, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti, muutettu 7 momentti ja nykyinen 8 momentti siirtyvät 7, 8 ja 9 momentiksi, seuraavasti:

19 §

Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentissa ja tämän pykälän 5 momentissa on säädetty, ennen 1 päivää toukokuuta 1930 syntyneen yrittäjän vanhuuseläkkeen ja täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on, jos eläkkeeseen oikeutavaksi on luettava aika 1 päivästä tammikuuta 1970 siihen saakka, kun yrittäjä täyttää 65 vuotta, 38 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta vuotuisesta työtulosta työtulon 20 000 markan määrään saakka ja sen ylittävältä osalta $\frac{1}{8}$ prosenttia jokaista täyttä eläkkeeseen oikeutavaa kuukautta kohden, jos eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen. Sanottuun rajamäärään sovelletaan tämän lain 13 §:n säännöksiä.

Mitä 5 ja 6 momentissa on säädetty, koskee myös henkilöä, jolle on myönnetty 11 §:n 2 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun yrittäjä on saavuttanut eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun yrittäjä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun yrittäjää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu tai kun perhe-eläkkeen edunjättäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

Tämän lain 19 §:n 6 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri Marjatta Väänänen

Laki

työntekijäin eläkelain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 5 a §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (690/68), sekä

lisätään 5 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla ja 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla (659/76), uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi ja nykyinen 5 momentti 6 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Jollei eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi ole luettava koko 2 momentissa mainittua aikaa, eläkkeen vähimmäismäärä on sama suhteellinen osa 2 momentin mukaisesta vähimmäismäärästä kuin 1 päivän heinäkuuta 1962 jälkeisten täysien palveluskuukausien luku on edellä mainittuun koko palvelusaikaan sisältyvien täysien kuukausien luvusta.

Jos työntekijällä on 2 momentissa mainittuna aikana ollut useita tämän lain alaisia työsuhteita, lasketaan 2 ja 3 momentin mukainen määrä kullekin niistä erikseen ja eläkkeen vähimmäismääränä pidetään niiden summaa.

Sen estämättä, mitä edellä 2 momentissa on säädetty, eläkkeen vähimmäismäärä on 38 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää marraskuuta 1922 ja eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Jollei eläkkeeseen oikeuttavaksi palvelusajaksi ole luettava koko 2 momentissa mainittua aikaa, eläkkeen vähimmäismäärä on sama suhteellinen osa 2 tai 3 momentin mukaisesta vähimmäismäärästä kuin 1 päivän heinäkuuta 1962 jälkeisten täysien palveluskuukausien luku on edellä mainittuun koko palvelusaikaan sisältyvien täysien kuukausien luvusta.

Jos työntekijällä on 2 momentissa mainittuna aikana ollut useita tämän lain alaisia työsuhteita, lasketaan 2, 3 ja 4 momentin mukainen määrä kullekin niistä erikseen ja eläkkeen vähimmäismääränä pidetään niiden summaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun työntekijä on saavuttanut eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun työntekijä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun työntekijää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu tai kun perhe-eläkkeen edunjäittäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

2.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 5 §:n 2, 4 ja 6 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 2 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (594/78), 4 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (935/72) ja 6 momentti 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetussa laissa (258/81), sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 29 päivänä joulukuuta 1972, 28 päivänä heinäkuuta 1978 ja 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetuilla laeilla, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2, 4 ja 6 momentti siirtyvät 3, 5 ja 7 momentiksi ja nykyinen 3, 5 ja 7 momentti 4, 6 ja 8 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki**Ehdotus****5 §**

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa on säädetty, korotetaan eläkettä kertomalla se luvulla, joka saadaan, kun luku 304 jaetaan niiden kuukausien lukumäärällä, jotka sisältyvät aikaan heinäkuun alusta 1962 sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 65 vuotta, jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää marraskuuta 1922 ja eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Työkyvyttömyyseläke myönnetään joko täytenä eläkkeenä tai osaeläkkeenä. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruus määrätään 1 momentin mukaan. Jos työntekijä tulee työkyvyttömäksi sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana hän on täyttänyt 63 vuotta, täysi työkyvyttömyyseläke lasketaan, kuten edellä 1 momentissa on vanhuuseläkkeestä säädetty. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään työntekijälle, jonka työkyvyn on 4 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitu olevan ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kolmella viidenneksellä. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osaeläkkeenä ja sen määrä on puolet täydestä eläkkeestä. Jos kuitenkin työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1927, osaeläke on seuraavien prosenttilukujen mukainen osa täydestä eläkkeestä:

Työkyvyttömyyseläke myönnetään joko täytenä eläkkeenä tai osaeläkkeenä. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruus määrätään 1 tai 2 momentin mukaan. Jos työntekijä tulee työkyvyttömäksi sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana hän on täyttänyt 63 vuotta, täysi työkyvyttömyyseläke lasketaan, kuten edellä 1 ja 2 momentissa on vanhuuseläkkeestä säädetty. Täysi työkyvyttömyyseläke myönnetään työntekijälle, jonka työkyvyn on 4 §:n 2 momentin mukaisesti arvioitu olevan ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kolmella viidenneksellä. Muussa tapauksessa työkyvyttömyyseläke myönnetään osaeläkkeenä ja sen määrä on puolet täydestä eläkkeestä. Jos kuitenkin työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1927, osaeläke on seuraavien prosenttilukujen mukainen osa täydestä eläkkeestä:

Voimassa oleva laki

Syntymävuosi	Osaeläke prosenttia täydestä eläkkeestä
1919 tai aikaisempi	66
1920	64
1921	62
1922	60
1923	58
1924	56
1925	54
1926	52

Ehdotus

Syntymävuosi	Osaeläke prosenttia täydestä eläkkeestä
1919 tai aikaisempi	66
1920	64
1921	62
1922	60
1923	58
1924	56
1925	54
1926	52

Jos perhe-eläke myönnetään edunjättäjän jälkeen, joka kuollessaan ei saanut eläkettä, pidetään sovellettaessa 3 momenttia sekä 7 §:n 1 momenttia ja 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa sairauden, vian tai vamman alkamispäivänä kuolinpäivää, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Jos perhe-eläke myönnetään edunjättäjän jälkeen, joka kuollessaan ei saanut eläkettä, pidetään sovellettaessa 4 momenttia sekä 7 §:n 1 momenttia ja 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa sairauden, vian tai vamman alkamispäivänä kuolinpäivää, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainituksessa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jona työntekijä tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa, lasketaan yhteensovitusperusteen määrittämistä varten tässä laissa tarkoitettussa työssä ansaittu palkka yhteen vastaavan, edellä tässä momentissa tarkoitettua muun lain mukaisen eläkkeen perusteena olevan palkan tai työtulon taikka eläkkeen kanssa työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Tällöin tässä laissa tarkoitettussa työssä saatuna palkkana käytetään kysymyksessä olevina rinnakkaisina kalenterivuosina tällaisessa työssä ansaittujen todellisten palkkojen keskimäärää kuukautta kohden. Mitä edellä on säädetty, ei estä käyttämästä yhteensovitusperusteena 5 momentissa tarkoitettua keskimäärin maksettavaa palkkaa, jos se johtaa työntekijälle edullisempaan tulokseen.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muu kuin tämän lain mukainen työ- tai virkasuhde taikka yrittäjätoiminta on jatkunut sellaisen kalenterivuoden taikka mainituksessa momentissa tarkoitettu eläke vähintään kolmen peräkkäisen sellaisen kalenterivuoden ajan, jona työntekijä tässä laissa tarkoitettussa työssä on ansainnut vähintään 800 markkaa, lasketaan yhteensovitusperusteen määrittämistä varten tässä laissa tarkoitettussa työssä ansaittu palkka yhteen vastaavan, edellä tässä momentissa tarkoitettua muun lain mukaisen eläkkeen perusteena olevan palkan tai työtulon taikka eläkkeen kanssa työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla. Tällöin tässä laissa tarkoitettussa työssä saatuna palkkana käytetään kysymyksessä olevina rinnakkaisina kalenterivuosina tällaisessa työssä ansaittujen todellisten palkkojen keskimäärää kuukautta kohden. Mitä edellä on säädetty, ei estä käyttämästä yhteensovitusperusteena 6 momentissa tarkoitettua keskimäärin maksettavaa palkkaa, jos se johtaa työntekijälle edullisempaan tulokseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1983.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun työntekijä on saavuttanut eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun työntekijä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun työntekijää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen en-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

simmäinen todistus on annettu tai kun perhe-eläkkeen edunjättäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työtömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

Tämän lain 5 §:n 7 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1962 vahvistettua palkkaindeksilukua.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 22 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (751/74), sekä

lisätään 22 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä heinäkuuta 1970 ja 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetuilla laeilla (469/70 ja 661/76) sekä mainitulla 20 päivänä syyskuuta 1974 annetulla lailla, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti, muutettu 7 momentti, nykyinen 8, 9 ja 10 momentti siirtyvät 7, 8, 9, 10 ja 11 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Sen estämättä, mitä 6 §:n 1 momentissa ja tämän pykälän 5 momentissa on säädetty, ennen 1 päivää toukokuuta 1930 syntyneen maatalousyrittäjän vanhuuseläkkeen ja täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on, jos eläkkeeseen oikeuttavaksi on luettava aika 1 päivästä tammikuuta 1970 siihen saakka, kun maatalousyrittäjä täyttää 65 vuotta, 38 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta työtulosta, mikäli eläketapahtuma on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Mitä 5 momentissa on säädetty, koskee myös henkilöä, jolle on myönnetty 11 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus.

Mitä 5 ja 6 momentissa on säädetty, koskee myös henkilöä, jolle on myönnetty 11 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun maatalousyrittäjä on saavuttanut eläkkeeseen oikeuttavan iän, kun maatalousyrittäjä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun maatalousyrittäjää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu, kun viljelmän luovutus sukupolvenvaihdoseläkkeeseen saamiseksi on tapahtunut tai kun maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös sukupolvenvaihdoseläkkeeseen perustuessa mainittuun pykälään on annettu taikka kun perhe-eläkkeen edunjäittäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista sukupolvenvaihdoseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeeseen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun maatalousyrittäjä on saavuttanut eläkkeeseen oikeuttavan iän, kun maatalousyrittäjä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun maatalousyrittäjää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu, kun viljelmän luovutus sukupolvenvaihdoseläkkeeseen saamiseksi on tapahtunut tai kun maatalousyrittäjien eläkelain 6 g §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös sukupolvenvaihdoseläkkeeseen perustuessa mainittuun pykälään on annettu taikka kun perhe-eläkkeen edunjäittäjä on kuollut. Uutena eläketapahtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista sukupolvenvaihdoseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeeseen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

4.

Laki

yrittäjien eläkelain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 19 §:n 7 momentti, sellaisena kuin se on 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (752/74), sekä

lisätään 19 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä heinäkuuta 1970 ja 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetuilla laeilla (468/70 ja 662/76) sekä mainitulla 20 päivänä syyskuuta 1974 annetulla lailla, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti, muutettu 7 momentti ja nykyinen 8 momentti siirtyvät 7, 8 ja 9 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentissa ja tämän pykälän 5 momentissa on säädetty, ennen 1 päivää toukokuuta 1930 syntyneen yrittäjän vanhuuseläkkeen ja täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on, jos eläkkeeseen oikeuttavaksi on luettava aika 1 päivästä tammikuuta 1970 siihen saakka, kun yrittäjä täyttää 65 vuotta, 38 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta vuotuisesta tötulosta tötulon 20 000 markan määrään saakka ja sen ylittävältä osalta $\frac{1}{8}$ prosenttia jokaista täyttä eläkkeeseen oikeuttavaa kuukautta kohden, jos eläketapahtuma

Voimassa oleva laki

Mitä 5 momentissa on säädetty, koskee myös henkilöä, jolle on myönnetty 11 §:n 2 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus.

Ehdotus

on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen. Sanottuun rajamäärään sovelletaan tämän lain 13 §:n säännöksiä.

Mitä 5 ja 6 momentissa on säädetty, koskee myös henkilöä, jolle on myönnetty 11 §:n 2 momentissa tarkoitettu vapaaehtoinen vakuutus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Eläketapauhtuman katsotaan sattuneen silloin, kun yrittäjä on saavuttanut eläkkeen saamiseen oikeuttavan iän, kun yrittäjä on tullut eläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi, kun yrittäjää koskeva työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu tai kun perhe-eläkkeen edunjäittäjä on kuollut. Uutena eläketapauhtumana ei tällöin kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi eikä oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen eläkkeensaajan jälkeen.

Tämän lain 19 §:n 6 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.
